

प्रदेश लोक सेवा आयोग
कोशी प्रदेश, विराटनगर

प्रदेश निजामती/स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत विविध/सूचना प्रविधि तथा तथ्याङ्क सेवा, तथ्याङ्क समूह, सहायकस्तर पाँचौं तह, तथ्याङ्क सहायक पदको प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम
पाठ्यक्रमको रूपरेखा: यस पाठ्यक्रमको आधारमा निम्नानुसार दुई चरणमा परीक्षा लिइने छ :

प्रथम चरण: लिखित परीक्षा

द्वितीय चरण: (क) कम्प्युटर सिप परीक्षण

(ख) अन्तर्वार्ता

पूर्णाङ्क: २००

पूर्णाङ्क: १०

पूर्णाङ्क: ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

प्रथम चरण: लिखित परीक्षा

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या अङ्कभार	समय
प्रथम	सेवासँग सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job based-knowledge)	१००	४०	वस्तुगत बहुवैकल्पिक प्रश्न (MCQs)	Section A: २० प्रश्नx२ अङ्क=४० अङ्क Section B: २० प्रश्नx२ अङ्क=४० अङ्क Section C: १० प्रश्नx२ अङ्क=२० अङ्क	४५ मिनेट
द्वितीय	सेवासँग सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job based-knowledge)	१००	४०	विषयगत (Subjective)	Section A: २ प्रश्नx १० अङ्क=२०अङ्क ४ प्रश्नx ५ अङ्क=२० अङ्क Section B: २ प्रश्नx १० अङ्क=२०अङ्क ४ प्रश्नx ५ अङ्क=२० अङ्क Section C: ४ प्रश्नx ५ अङ्क=२० अङ्क	२ घण्टा ३० मिनेट

द्वितीय चरण: कम्प्युटर सिप परीक्षण तथा अन्तर्वार्ता

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	समय
कम्प्युटर सिप परीक्षण	१०	प्रयोगात्मक (Practical)	१५ मिनेट
अन्तर्वार्ता	३०	मौखिक	

द्रष्टव्य :

- यो पाठ्यक्रमको योजनालाई प्रथम चरण र द्वितीय चरण गरी दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ।
- लिखित परीक्षाको प्रश्नपत्रको माध्यम भाषा पाठ्यक्रमको विषयवस्तु जुन भाषामा दिइएको छ, सोही भाषाको आधारमा नेपाली वा अंग्रेजी मध्ये कुनै एक भाषा हुनेछ। तर विषयवस्तुलाई स्पष्ट गर्नुपर्ने अवस्थामा दुवै भाषा समेत प्रयोग गर्न सकिने छ।
- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ।
- प्रथम पत्र र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ। तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक प्रश्न हुने परीक्षामा OMR उत्तरपुस्तिका प्रयोग भएकोमा निर्देशित स्थानमा निर्देशन बमोजिम Bubble लगाउने र OMR बाहेकको उत्तरपुस्तिका प्रयोग भएकोमा परीक्षार्थीले उत्तर लेख्दा अंग्रेजी Capital letters: A, B, C, D मा लेख्नुपर्नेछ। Small letters: a, b, c, d मा लेखेको वा अन्य कुनै सङ्केत गरेको भए त्यस्तो उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ।
- बहुवैकल्पिक प्रश्न हुने परीक्षामा कुनै प्रकारको क्याल्कुलेटर (Calculator) प्रयोग गर्न पाइने छैन।
- विषयगत प्रश्नहरूको हकमा तोकिएको अङ्कको एउटा लामो प्रश्न वा एउटै प्रश्नका दुई वा दुईभन्दा बढी भाग (Two or more parts of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरू (Short notes) सोध्न सकिने छ।
- विषयगत प्रश्न हुने पत्रमा प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन्। परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नको उत्तर सोही खण्डको उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ।
- परीक्षामा सोधिने प्रश्नसंख्या, अङ्क र अङ्कभार यथासम्भव परीक्षा योजनामा उल्लेख भए अनुसार हुनेछ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मितिभन्दा तीन महिना अगाडि संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाइएका वा थप गरी संशोधन भई कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ।
- प्रथम चरण (First Phase) अन्तर्गत प्रथम पत्रको लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षामा सम्मिलित गराउन सकिने छ।
- प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइने छ।

पाठ्यक्रम लागू मिति: २०८२/८/२८

प्रदेश लोक सेवा आयोग
कोशी प्रदेश, विराटनगर
प्रदेश निजामती/स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत विविध/सूचना प्रविधि तथा तथ्याङ्क सेवा, तथ्याङ्क समूह,
सहायकस्तर पाँचौं तह, तथ्याङ्क सहायक पदको प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम
प्रथम र द्वितीय पत्र
सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job based knowledge)
खण्ड (Section) (A) :- ४० अङ्क

1. Mathematics

- 1.1. Sets, Functions and graph, Series and Trigonometry
 - 1.1.1. Sets and their types, relations and functions
 - 1.1.2. Sequences and series
 - 1.1.3. Permutations and combinations
 - 1.1.4. Trigonometric equations and General values
 - 1.1.5. Properties and solution of Triangle and inverse circular functions
 - 1.1.6. Straight lines and pair of straight lines, conic sections
- 1.2. Number System, Inequalities, Matrices and Determinants
 - 1.2.1. Rates, ratio, Percentage and proportion
 - 1.2.2. Real and complex numbers and quadratic equations
 - 1.2.3. Linear inequalities
 - 1.2.4. Matrices (order, types, operations, properties) transpose of matrix, adjoint of matrix, inverse of matrix and solution of linear equations by matrix.
 - 1.2.5. Determinants (determinant of matrix, minor, co-factor, properties, Cramer's rule)
- 1.3. Limits, Continuity, Derivatives and Integrals
 - 1.3.1. Limits, evaluations of limits, continuity, discontinuity
 - 1.3.2. Derivatives, applications of derivatives
 - 1.3.3. Integrals, fundamental theorems of calculus
 - 1.3.4. Applications of the integrals: applications in finding the area under simple curves (especially of lines, circle, parabola, ellipse)

2. General Economics

- 2.1. Definition and importance of economics, concept and types of economic (micro-economics and macro-economic), key issues and Problems facing in Nepalese economics
- 2.2. Law of demand, demand function with types, movement and shift in demand curves, determinants of demand
- 2.3. Law of supply, supply function with types, determinants of supply, types and measurement elasticity of demand and supply,
- 2.4. Concept and features of perfect competition, Point of equilibrium, short and long run equilibrium in a competitive market and price determination
- 2.5. Cobb-Douglas production function and its applications in econometric analysis

3. Research Methodology

- 3.1. Concept and importance of research methods, research problem, research objectives, research hypothesis vs statistical hypothesis, research ethics, principle steps in research methodology.
- 3.2. Types of research designs
- 3.3. Concept of reliability and validity in research
- 3.4. Preparation of research proposal, preparation of a scientific report, referencing and citations, review of research article
- 3.5. Conduct and Misconduct in Research methodology.

प्रदेश लोक सेवा आयोग
कोशी प्रदेश, विराटनगर
प्रदेश निजामती/स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत विविध/सूचना प्रविधि तथा तथ्याङ्क सेवा, तथ्याङ्क समूह,
सहायकस्तर पाँचौं तह, तथ्याङ्क सहायक पदको प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम
खण्ड (Section) (B) :- ४० अङ्क

4. Statistics

4.1. Descriptive Statistics

- 4.1.1. Definition, importance and limitations of Statistics
- 4.1.2. Collection, tabulation and presentation techniques (Diagrammatical and Graphical) of data
- 4.1.3. Measurement of central tendency and Dispersion, different types of moments, measure of skewness, and kurtosis
- 4.1.4. Correlation and Regression analysis, simple and multiple linear regression model,
- 4.1.5. Assumptions of linear regression, Goodness of fit regression model, coefficient of determination and Autocorrelation

4.2. Inferential Statistics

- 4.2.1. Sampling theory, Population, parameters and statistic, Principal steps in a good survey and different types of sampling methods, sampling and non-sampling errors, Standard error of an estimate in the sampling distribution.
- 4.2.2. Theory of estimation, theory of testing of hypothesis, parametric and nonparametric tests
- 4.2.3. Theory of probability and its applications, application of conditional probabilities, Bayes' theorem with examples
- 4.2.4. Mathematical expectation for discrete and continuous random variables
- 4.2.5. Discrete probability distributions: Binomial and Poisson distribution
- 4.2.6. Continuous probability distributions: Normal distribution and exponential distribution

4.3. Applied Statistics

- 4.3.1. Introduction of Statistical tests (chi-square, t and z) and introduction of ANOVA
- 4.3.2. Definition and importance of Population study, Demography, population projection and different types of population growth models,
- 4.3.3. Vital statistics, Fertility and mortality related indicators, population replacement indicators
- 4.3.4. Index numbers type of index numbers (weighted and un-weighted), cost of living index)
- 4.3.5. Time series analysis, type of time series analysis (Secular trend, seasonal variation, cyclic variation, irregular variation) and methods of least square

5. Official Statistics

5.1. Official Statistics system in Nepal

- 5.1.1. Meaning, types, uses and importance of official statistics
- 5.1.2. Issues, coverage, challenges and role of different agencies in official statistical system in Nepal
- 5.1.3. Fundamental principal of official statistics, Concept of open data and big data
- 5.1.4. Official statistics used in Health, Agriculture and Finance sectors in Nepal

5.2. Censuses and Surveys

- 5.2.1. Concept, objectives, design, uses and major findings of the latest censuses:
 - 5.2.1.1. National population and housing census
 - 5.2.1.2. National census of agriculture
 - 5.2.1.3. Census manufacturing establishments
 - 5.2.1.4. Economic census
- 5.2.2. Concept, objectives, sampling design, uses and major findings of the latest surveys:
 - 5.2.2.1. Nepal living standard survey
 - 5.2.2.2. Nepal labor force survey

प्रदेश लोक सेवा आयोग

कोशी प्रदेश, विराटनगर

प्रदेश निजामती/स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत विविध/सूचना प्रविधि तथा तथ्याङ्क सेवा, तथ्याङ्क समूह, सहायकस्तर पाँचौं तह, तथ्याङ्क सहायक पदको प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

5.2.2.3. Nepal multiple indicators cluster survey

5.2.2.4. Nepal demographic health survey

5.2.2.5. Household budget survey

5.3. National accounts and other official statistics of Nepal

5.3.1. Concept and objectives of system of national accounts, concept of GDP, GNP, GNI and GNDI

5.3.2. National accounts of Nepal

5.3.3. Goals and indicators of current periodic plan

5.3.4. Sustainable development goals

5.3.5. Human development index

5.3.6. Government finance statistics of Nepal

5.3.7. Tourism statistics of Nepal

5.3.8. Trade and industrial statistics of Nepal

5.3.9. Vital registration system in Nepal

5.3.10. Poverty index of Nepal

5.4. Plan, Strategy, regulation and statistics Acts in Nepal

5.4.1. Consolidated national statistical plan (CNSP) of Nepal,

5.4.2. National strategy for the development of statistics (NSDS)

5.4.3. Statistical act 2015, Statistics Rules 2041 and other different statistics regulations

5.4.4. Statistics Act 2079

5.4.5. Monitoring and Evaluation (M&E) Act 2024

खण्ड (Section) (C):- २० अङ्क

१. नेपालको संविधानको भाग १ देखि ५ र भाग १३ देखि २२ सम्म तथा अनुसूची ५ देखि ९ सम्म
२. प्रदेश निजामती सेवा ऐन, २०७९ (कोशी प्रदेश)
३. प्रदेश निजामती सेवा नियमावली, २०८१ (कोशी प्रदेश)
४. स्थानीय सरकारी सेवा (गठन तथा सञ्चालन) ऐन, २०८० (कोशी प्रदेश)
५. प्रदेश सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) ऐन, २०७६ (कोशी प्रदेश)
६. प्रदेश सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) नियमावली, २०७७ (कोशी प्रदेश)
७. प्रदेश लोक सेवा आयोग ऐन, २०७६ (कोशी प्रदेश)
८. प्रदेश लोक सेवा आयोग नियमावली, २०८१ (कोशी प्रदेश)
९. प्रदेश आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७८ (कोशी प्रदेश) को परिच्छेद १ र परिच्छेद ६ सम्बन्धी जानकारी
१०. कोशी प्रदेशको योजनावद्ध विकास तथा चालु आवधिक योजना सम्बन्धी सामान्य जानकारी

नोट: प्रथमपत्रको वस्तुगत प्रश्न सामान्यतया देहाय अनुसारका इकाइबाट देहाय अनुसार प्रश्न सोधिने छ।

विवरण	खण्ड A			खण्ड B		खण्ड C						
इकाइ	१	२	३	४	५	१	२-३	४	५-६	७-८	९	१०
प्रश्न संख्या	१०	६	४	१०	१०	२	१	१	२	२	१	१

द्वितीय पत्रको विषयगत प्रश्न सामान्यतया देहाय अनुसारका इकाइबाट देहाय अनुसार प्रश्न सोधिने छ।

विवरण	खण्ड A					खण्ड B				खण्ड C			
इकाइ	१	२	३	४	५	१	२-३-४	५-६-७-८	९-१०				
पूर्णाङ्क	५	१०	५	१०	५	१०	५	१०	५	५	५	५	५
प्रश्न संख्या	२	१	-	१	२	-	२	१	२	१	१	१	१

प्रदेश लोक सेवा आयोग
कोशी प्रदेश, विराटनगर
प्रदेश निजामती/स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत विविध/सूचना प्रविधि तथा तथ्याङ्क सेवा, तथ्याङ्क समूह,
सहायकस्तर पाँचौं तह, तथ्याङ्क सहायक पदको प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम
कम्प्युटर सिप परीक्षण (Computer Skill Test)
प्रयोगात्मक परीक्षा योजना (Practical Examination Scheme)

विषय	पूर्णाङ्क	विषयवस्तु/शीर्षक	अङ्क	समय
कम्प्युटर सिप परीक्षण (Computer Skill Test)	१०	Devanagari Typing	२.५ अङ्क	५ मिनेट
		English Typing	२.५ अङ्क	५ मिनेट
		Word Processing	२ अङ्क	५ मिनेट
		Electronic Spreadsheet	१ अङ्क	
		Presentation System	१ अङ्क	
		Windows basic, Email and Internet	१ अङ्क	
जम्मा			१० अङ्क	१५ मिनेट

Contents

- 1. Windows basic, Email and Internet**
 - 1.1 Introduction to Graphical User Interface
 - 1.2 Use & Update of Antivirus
 - 1.3 Concept of virus, worm, spam etc.
 - 1.4 Starting and shutting down Windows
 - 1.5 Basic Windows elements - Desktop, Taskbar, My Computer, Recycle Bin, etc.
 - 1.6 Concept of file, folder, menu, toolbar
 - 1.7 Searching files and folders
 - 1.8 Internet browsing & searching the content in the web
 - 1.9 Creating Email ID, Using email and mail client tools
 - 1.10 Basic Network troubleshooting (checking network & internet connectivity)
- 2. Word processing**
 - 2.1 Creating, saving and opening documents
 - 2.2 Typing in Devanagari and English
 - 2.3 Copying, Moving, Deleting and Formatting Text
 - 2.4 Paragraph formatting (alignment, indentation, spacing etc.)
 - 2.5 Creating lists with Bullets and Numbering
 - 2.6 Creating and Manipulating Tables
 - 2.7 Borders and Shading
 - 2.8 Creating Newspaper Style Documents Using Column
 - 2.9 Security Techniques of Document
 - 2.10 Inserting header, footer, page number, Graphics, Pictures, Symbols
 - 2.11 Page setting, previewing and printing of documents
 - 2.12 Mail merge
- 3. Presentation System**
 - 3.1 Introduction to presentation application
 - 3.2 Creating, Opening & Saving Slides

प्रदेश निजामती/स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत विविध/सूचना प्रविधि तथा तथ्याङ्क सेवा, तथ्याङ्क समूह, सहायकस्तर पाँचौं तह, तथ्याङ्क सहायक पदको प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- 3.3 Formatting Slides, Slide design, Inserting header & footer
- 3.4 Slide Show
- 3.5 Animation
- 3.6 Inserting Built-in picture, Picture, Table, Chart, Graphs, and Organization Chart etc.

4. Electronic Spreadsheet

- 4.1 Organization of Electronic Spreadsheet applications (Cells, Rows, Columns, Worksheet, Workbook and Workspace)
- 4.2 Creating, Opening and Saving Work Book
- 4.3 Editing, Copying, Moving, Deleting Cell Contents
- 4.4 Formatting Cells (Font, Border, Pattern, Alignment, Number, Protection, Margins and text wrap)
- 4.5 Formatting Rows, Column and Sheets
- 4.6 Using Formula with Relative and Absolute Cell Reference
- 4.7 Using Basic Functions (IF, SUM, MAX, MIN, AVERAGE etc.)
- 4.8 Sorting and Filtering Data
- 4.9 Inserting Header and Footer
- 4.10 Page Setting, Previewing and Printing
